MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORGARLIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Jo'rayeva Anora Nosirovna
Osiyo xalqaro universiteti
Iqtisodiyot va pedagogika fakuleteti
Pedagogika yo'nalishi magistranti
https://doi.org/10.5281/zenodo.24200124

Annotatsiya: Ushbu tezisda maktabgacha yoshdagi bolalarni boshlang'ich ta'limga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari, ularning intellektual, ijtimoiy va emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar yoritilgan. Shuningdek, maktabga tayyorgarlik jarayonida ta'limiy o'yinlar, individual yondashuv va oila hamkorligining ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, maktabga tayyorgarlik, pedagogik sharoit, psixologik rivojlanish, ijtimoiy moslashuv, ta'limiy o'yin, boshlang'ich ta'lim.

Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash uzluksiz ta'lim tizimining muhim bosqichlaridan biri hisoblanadi. Mazkur jarayonda bolalarning aqliy rivojlanishi, mustaqil fikrlashi, muloqotga kirishish qobiliyati va o'quv faoliyatiga bo'lgan qiziqishini shakllantirish ustuvor ahamiyat kasb etadi. Maktabga tayyorgarlik faqat muayyan bilim va ko'nikmalarni egallash bilan cheklanmay, bolaning yangi ijtimoiy muhitga moslashishi uchun zarur psixologik va pedagogik imkoniyatlarni rivojlantirishni ham nazarda tutadi.

Maktabgacha ta'lim jarayonida bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olish pedagogik faoliyat samaradorligini ta'minlovchi asosiy shartlardan biridir. Chunki har bir bolaning bilish faolligi, qiziqishlari, emotsional holati va ijtimoiy munosabatlarga kirishish darajasi bir-biridan farqlanadi. Shu sababli ta'lim-tarbiya jarayonida barcha bolalarga bir xil talablarni qo'yishdan ko'ra, ularning rivojlanish imkoniyatlariga mos metodlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.Bolalarda maktab ta'limiga tayyorgarlik ko'nikmalarini shakllantirishda didaktik o'yinlar, suhbatlar, kuzatishlar va amaliy mashg'ulotlar muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, ta'limiy o'yinlar orqali bolalarning diqqat, xotira, tafakkur va nutq faoliyatini rivojlantirish, ularda mustaqil qaror qabul qilish hamda jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirish mumkin. Bunday mashg'ulotlar o'quv faoliyatiga bo'lgan qiziqishni oshirish bilan birga, maktab ta'limiga bosqichma-bosqich moslashish imkonini yaratadi.

Maktabga tayyorgarlik jarayonining yana bir muhim jihati bolaning emotsional barqarorligini ta'minlashdir. Yangi ta'lim muhitiga kirish, o'qituvchi va tengdoshlar bilan munosabat o'rnatish hamda belgilangan tartib-qoidalarga amal qilish boladan muayyan psixologik tayyorgarlikni talab etadi. Shu bois maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning o'z his-tuyg'ularini boshqarishi, fikrlarini erkin ifodalashi va ijtimoiy vaziyatlarga moslashishiga xizmat qiluvchi pedagogik muhit yaratilishi zarur.

Shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlik bolaning maktabga tayyorgarligini mustahkamlashda alohida ahamiyatga ega. Ota-onalarning farzand tarbiyasiga mas'uliyatli yondashishi, oilada mustaqillikni rag'batlantirish va bilim olishga ijobiy munosabatni shakllantirish bolaning maktab hayotiga moslashishini yengillashtiradi. Pedagoglar va ota-onalar o'rtasidagi muntazam muloqot esa bolaning rivojlanishidagi mavjud qiyinchiliklarni o'z vaqtida aniqlash hamda tegishli choralarni belgilash imkonini beradi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yoshdagi bolalarda maktab ta'limiga tayyorgarlik ko'nikmalarini shakllantirish tizimli pedagogik yondashuvni talab etadi. Bunda bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish, rivojlantiruvchi ta'limiy muhit yaratish, o'yin texnologiyalaridan samarali foydalanish va oila bilan hamkorlikni mustahkamlash muhim ahamiyatga ega. Mazkur shart-sharoitlarning izchil ta'minlanishi bolalarning boshlang'ich ta'limga psixologik va pedagogik jihatdan tayyorlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qodirova F. R., Toshpo'latova Sh. Q., Kayumova N. M., A'zamova M. N. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur, 2019. – 684 b.
2. Davletshin M. G., Do'stmuhamedova Sh., Mavlonov M., To'ychiyeva S. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya.– Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2004. – 130 b.
3. G'oziyev E. G'. Ontogenez psixologiyasi. – Toshkent: Noshir, 2010. – 360 b.
4. Kayumova N. M. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: TDPU, 2013. – 184 b.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.